

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціологія віку»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *05 Соціальні і поведінкові науки*

Спеціальність – *054 Соціологія*

Освітньо-професійна програма – *«Соціологія»*

Кількість кредитів – *4,5*

Рік підготовки – *2, семестр – 4*

Компонент освітньої програми: *вибірковий*

Мова викладання: *українська*

Викладачі: Джуган Руслана Іванівна, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи, e-mail: ruslana.sopko@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Курс охоплює різноманітні аспекти та напрямки досліджень віку та різних вікових груп (діти, молодь, люди середнього віку, літні люди/люди похилого віку). Під час його вивчення студенти дізнаються про теоретичні та методологічні засади, концептуальний апарат соціології віку та її місце в системі соціологічного знання. Окремо буде розглянуто проблеми вікової стратифікації, нерівності та дискримінації (ейджизму).

2. Метою дисципліни є надання здобувачам необхідного обсягу знань щодо теоретичних та методологічних засад, концептуального апарату соціології віку та її місце в системі соціологічного знання

Завдання курсу: ознайомити студентів із специфікою соціологічного аналізу вікової структури суспільства, соціальними особливостями поколінь та різних вікових груп (діти, молодь, люди середнього віку, літні люди/люди третього віку); розглянути сучасні соціально-правові та соціально-економічні проблеми українського суспільства, пов'язані із віковою стратифікацією; проаналізувати теоретичні концепції соціалізації та віку, вікових криз та соціальні феномени «старіючого суспільства» і ейджизму; розглянути основні методи та напрямки досліджень віку та різних вікових груп (діти, молодь, люди середнього віку, люди похилого віку).

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Соціологія віку як спеціальна соціологічна дисципліна
2. Вікова періодизація суспільства як соціологічна проблема. Життєвий цикл та віковий символізм
3. Покоління як соціологічна категорія. Соціологічний аналіз поколінь
4. Вікова стратифікація суспільства та вікова нерівність як соціологічна проблема. Соціальне явище ейджизму
5. Соціологія дитинства.
6. Соціологія молоді. Молодь як особлива соціально-демографічна група.
7. Молодь України в соціологічному вимірі

8. Соціологія старіння. Старіння, як соціальне явище

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі **компетентності**:

– загальні: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК01); навички міжособистісної взаємодії (ЗК07); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК08); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).

– фахові: здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології (СК01); здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій (СК02); здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому (СК03); здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів (СК04); здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК06); здатність використовувати інтернет – ресурси, статистичну інформацію для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності(СК08); здатність до вироблення та застосування комунікативних стратегій в рамках міжособистісної взаємодії, управлінської діяльності в умовах невизначеностей (СК13); здатність до соціологічної рефлексії стосовно теоретичних та прикладних аспектів здійснення дослідницької та аналітичної роботи щодо соціальних змін. (СК14); (СК-15); здатність до адаптації та професійного реагування на виклики соціальних трансформацій (СК16).

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 407 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. /О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчу та ін. Київ: Просвіта, 2001. 416 с.
3. Лукашевич М., Туленков М., Яковенко Ю. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій: підручник. Київ: Каравела, 2017. 544 с.
4. Лукашевич М. П., Туленков М. В.. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2004. 464 с.
5. Пилипенко В.Є., Вишняк О.І., Куценко та ін. Спеціальні та галузеві соціології: навчальний посібник. Київ: Каравелла, 2003. 304 с.
6. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2004. 480 с.
7. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю.Ф.Пачковського [Н.В.Коваліско, Т.Д.Лапан, Н.Й.Черниш та ін.]. Київ.: Каравела, 2020. 356 с.
8. Підлісний М.М., Шубін В.І. Молодь як об'єкт соціологічного аналізу: монографія. Дніпропетровськ: ДДФА, 2011.
9. Соціологія молоді: навчальний посібник / Укл. К.Ю.Богомаз, І.І.Мачуліна, Л.М. Сорокіна. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011. 358 с.